

Studii: curs postuniversitar „Managementul Strategic al Afacerilor Interne” – Colegiul National de Afaceri Interne din București (2019); curs de master – Facultatea de Drept – Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București (2005-2007); curs de specializare – cercetare penală, Centrul de Studii Postuniversitare al MAI – București (2005); Cursuri postuniversitare de specializare – Științe penale – criminalistică, Facultatea de Drept, Universitatea din București (2000-2001); licențiat în științe juridice, Facultatea de Drept, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București (1996-2000).

Activitate: Inspector șef al Inspectoratului Județean de Poliție Mehedinți (august 2017–mai 2018, noiembrie 2019–prezent), Inspector șef adjunct al Inspectoratului Județean de Poliție Mehedinți (aprilie–iulie 2017), șef Serviciu și șef Birou Investigații Complexe la Serviciul de investigare a criminalității economice din cadrul Inspectoratului Județean de Poliție Mehedinți (2014–2017, 2018–2019); ofițer de cercetare penală la Inspectoratul Județean de Poliție Mehedinți (2005–2014); ofițer de cercetare penală la Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, Secția 10 poliție (2004–2005); ofițer de ordine publică la Direcția Generală de Poliție a Municipiului București (2002–2004).

Mirela Dumitru

Ghid de cercetare penală

– conform noilor Coduri –

Ediția 5

- revizuită și adăugită -

Editura C.H. Beck
București 2020

Cuprins

Nota autorului.....	XXV
Abrevieri	XXVII
Partea I. Aspecte teoretice	1
Capitolul I. Sesizarea organelor de urmărire penală, verificarea competenței și efectuarea urmăririi penale	3
Secțiunea 1. Sesizarea organelor de urmărire penală.....	3
§1. Modurile generale de sesizare	3
1.1. Plângerea	3
1.2. Denunțul.....	6
1.3. Sesizarea făcută de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane	6
1.4. Sesizarea din oficiu	7
§2. Modurile speciale de sesizare.....	8
2.1. Plângerea prealabilă	8
2.1.1. Introducerea plângerii prealabile	9
2.1.2. Lipsa (retragerea) plângerii prealabile și împăcarea părților	10
2.1.3. Aspecte speciale privind procedura plângerii prealabile	12
2.1.4. Medierea în cauzele penale.....	13
2.2. Alte sesizări speciale	17
2.3. Actele încheiate de unele organe de constatare	18
Secțiunea a 2-a. Verificarea competenței.....	19
§1. Competența organelor de urmărire penală după materie și calitatea persoanei	19
1.1. Competența organelor de cercetare penală speciale.....	20
1.2. Competența procurorului.....	21
1.3. Competența în caz de schimbare a calității inculpatului.....	21
1.4. Competența în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării faptei	22

§2. Competența teritorială a organelor de urmărire penală.....	22
§3. Competența pentru infracțiunile săvârșite în afara teritoriului României.....	24
§4. Trecerea cauzei de la un organ de cercetare penală la altul.....	24
Secțiunea a 3-a. Efectuarea urmăririi penale	25
§1. Noțiuni generale.....	25
§2. Acte de urmărire ce se pot efectua după începerea urmăririi penale <i>in rem</i>	26
§3. Activități ce nu se pot efectua în faza urmăririi penale <i>in rem</i>	28
Capitolul II. Probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii	29
Secțiunea 1. Reguli generale	29
Secțiunea a 2-a. Ascultarea suspectului sau a inculpatului	31
§1. Pregătirea în vederea ascultării.....	32
§2. Ascultarea propriu-zisă a suspectului/inculpatului.....	33
2.1. Întrebări și lămuriri prealabile.....	33
2.2. Asigurarea dreptului la apărare.....	33
2.3. Modul de ascultare a suspectului/inculpatului.....	35
2.4. Consemnarea declarației.....	37
2.5. Valoarea probatorie a declarației.....	38
Secțiunea a 3-a. Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente	38
§1. Persoana vătămată și partea civilă.....	38
1.1. Persoana vătămată.....	38
1.2. Partea civilă.....	40
§2. Partea responsabilă civilmente.....	41
§3. Modalitatea practică de audiere a persoanei vătămate (părții civile și părții responsabile civilmente).....	44
3.1. Întrebări și lămuriri prealabile.....	44
3.2. Ascultarea relatării libere a părților.....	45
3.3. Consemnarea declarației.....	46
Secțiunea a 4-a. Audierea martorului	47
§1. Persoane care nu pot fi ascultate ca martor.....	48
§2. Persoane care nu sunt obligate să depună ca martor.....	49
§3. Drepturile și obligațiile procesuale ale martorilor.....	49

§4. Procedura de audiere a martorului.....	50
4.1. Pregătirea în vederea audierii.....	51
4.2. Audierea propriu-zisă a martorului.....	51
4.2.1. Întrebări și lămuriri prealabile.....	51
4.2.2. Ascultarea relatării libere a martorului.....	53
4.2.3. Consemnarea declarației.....	54
4.2.4. Cazurile speciale de audiere a martorului.....	55
4.2.5. Protecția martorilor amenințați sau vulnerabili.....	55
Secțiunea a 5-a. Proceduri speciale de ascultare a părților și a martorilor	57
§1. Confruntarea.....	57
1.1. Noțiuni generale.....	57
1.2. Procedura confruntării.....	57
1.2.1. Pregătirea confruntării.....	57
1.2.2. Desfășurarea confruntării.....	58
1.2.3. Consemnarea confruntării.....	59
§2. Folosirea interpreților.....	59
Secțiunea a 6-a. Procedee de descoperire și ridicare a înscrisurilor și a mijloacelor materiale de probă	60
§1. Ridicarea de obiecte sau înscrisuri.....	60
1.1. Noțiuni generale.....	60
1.2. Ridicarea de obiecte și înscrisuri de la unitățile poștale sau de transport.....	62
1.3. Ridicarea silită de obiecte sau înscrisuri.....	63
§2. Percheziția.....	63
2.1. Percheziția domiciliară.....	64
2.2. Timpul de efectuare a percheziției.....	65
2.3. Procedura efectuării percheziției.....	66
2.4. Procesul-verbal de percheziție.....	69
2.5. Percheziția corporală.....	70
2.6. Percheziția unui vehicul.....	72
2.7. Percheziția informatică.....	72
2.8. Identificarea, ridicarea și păstrarea obiectelor ori înscrisurilor.....	74
§3. Cercetarea la fața locului.....	75
3.1. Noțiuni generale.....	76
3.1.1. Obiectivele cercetării la fața locului.....	76
3.1.2. Competența organelor de cercetare penală ale poliției.....	77

Respect per	3.2. Efectuarea cercetării la fața locului	77
	3.2.1. Activități pregătitoare (premergătoare cercetării la fața locului)	78
	3.2.2. Reguli tactice	78
	3.2.3. Desfășurarea cercetării la fața locului	79
	3.2.4. Fixarea rezultatelor cercetării la fața locului	79
§4.	Reconstituirea	84
	4.1. Procedura reconstituirii	85
	4.2. Consemnarea reconstituirii	86
§5.	Comisia rogatorie și delegarea	87
	5.1. Comisia rogatorie	87
	5.2. Delegarea	89
§6.	Metode speciale de supraveghere sau cercetare	90
	6.1. Dispoziții generale	90
	6.2. Supravegherea tehnică	90
	6.2.1. Condiții de emitere a mandatului	91
	6.2.2. Procedura de emitere a mandatului	93
	6.2.3. Autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror	95
	6.2.4. Punerea în executare a mandatului	96
	6.2.5. Consemnarea activităților de supraveghere tehnică	98
	6.2.6. Prelungirea mandatului	99
	6.2.7. Informarea persoanelor supravegheate	99
	6.3. Reținerea, predarea și percheziționarea trimiterilor poștale	101
	6.4. Utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor	103
	6.5. Participarea autorizată la anumite activități	105
	6.6. Livrarea supravegheată	108
	6.7. Obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului	109
	6.8. Obținerea de date privind situația financiară a unei persoane	113

Secțiunea a 7-a.	Expertiza și constatarea tehnico-științifică ...	113
§1.	Constatarea tehnico-științifică	113
§2.	Expertizele	115
	2.1. Noțiuni generale	115
	2.2. Numirea expertului	115
	2.3. Expertiza medico-legală psihiatrică	120
	2.4. Autopsia medico-legală	123
	2.5. Autopsia medico-legală a fătului sau a nou-născutului	124
	2.6. Expertiza toxicologică	125
	2.7. Examinarea medico-legală a persoanei	125
	2.8. Examinarea fizică	126
	2.9. Expertiza genetică judiciară	128
	2.10. Expertiza financiar-contabilă și fiscală	129
Secțiunea a 8-a.	Prezentarea pentru recunoaștere	130
§1.	Pregătirea în vederea prezentării pentru recunoaștere	130
	1.1. Studiarea materialelor existente în dosarul cauzei	130
	1.2. Ascultarea din nou a persoanei care urmează să facă recunoașterea	131
§2.	Desfășurarea prezentării pentru recunoaștere	132
§3.	Situații speciale	133
§4.	Procesul-verbal de prezentare pentru recunoaștere	134
Secțiunea a 9-a.	Asistența juridică	135
§1.	Felurile asistenței juridice	136
	1.1. Asistența juridică facultativă	136
	1.2. Asistența juridică obligatorie	137
	1.3. Asistența juridică a celorlalte părți	138
§2.	Drepturile apărătorului	139
§3.	Obligația organului de cercetare penală privind asistența juridică	141
Secțiunea a 10-a.	Măsurile asigurătorii	142
§1.	Noțiuni generale	142
§2.	Sechestrul asigurător	146
	2.1. Procedura sechestrului	147
	2.2. Procesul-verbal de sechestr	148
	2.3. Cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile sechestrate	149
§3.	Poprirea	152

X	Respectiv	§4. Inscricția ipotecară.....	152
		§5. Restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare	153
		§6. Confiscarea specială și confiscarea extinsă.....	151
		6.1. Confiscarea specială.....	152
		6.2. Confiscarea extinsă	160
		Capitolul III. Citarea și mandatul de aducere	165
		Secțiunea 1. Citarea	165
		§1. Conținutul citației.....	166
		§2. Locul de citare.....	167
		§3. Înmânarea citației.....	169
		§4. Dovada de primire și procesul-verbal de predare a citației.....	171
		Secțiunea a 2-a. Mandatul de aducere.....	172
		§1. Noțiuni generale.....	172
		§2. Executarea mandatului	174
		Capitolul IV. Soluții ce pot fi propuse de organele de cercetare penală în lucrările și cauzele penale.....	175
		Secțiunea 1. Începerea urmăririi penale.....	175
		Secțiunea a 2-a. Punerea în mișcare a acțiunii penale.....	186
		Secțiunea a 3-a. Clasarea cauzei penale.....	189
		Secțiunea a 4-a. Renunțarea la urmărirea penală	191
		Secțiunea a 5-a. Suspendarea urmăririi penale	194
		Secțiunea a 6-a. Reluarea urmăririi penale	195
		§1. Cazurile de reluare a urmăririi penale.....	195
		§2. Reluarea urmăririi penale după suspendare.....	195
		§3. Reluarea urmăririi penale în caz de restituire a cauzei	196
		§4. Reluarea urmăririi penale în caz de redeschidere a urmăririi	196
		§5. Restituirea cauzei în vederea completării urmăririi penale.....	198
		Secțiunea a 7-a. Trimiterea în judecată.....	198
		Capitolul V. Măsurile preventive	201
		Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	201
		Secțiunea a 2-a. Reținerea.....	202
		§1. Condiții generale.....	203
		§2. Durata reținerii	205

	Secțiunea a 3-a. Controlul judiciar.....	210
	§1. Condiții generale.....	210
	§2. Conținutul controlului judiciar	211
	§3. Durata controlului judiciar	214
	Secțiunea a 4-a. Controlul judiciar pe cauțiune	215
	§1. Condiții generale.....	215
	§2. Conținutul cauțiunii.....	216
	Secțiunea a 5-a. Arestul la domiciliu	216
	§1. Condiții generale.....	216
	§2. Conținutul măsurii arestului la domiciliu.....	218
	§3. Durata arestului la domiciliu.....	219
	Secțiunea a 6-a. Arestarea preventivă	221
	§1. Condiții generale.....	221
	§2. Conținutul măsurii arestării preventive	223
	§3. Durata arestării preventive	224
	§4. Prelungirea arestării preventive.....	225
	Secțiunea a 7-a. Încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive	228
	§1. Încetarea de drept a măsurilor preventive	228
	§2. Revocarea măsurilor preventive și înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă	229
	Capitolul VI. Proceduri speciale	231
	Secțiunea 1. Acordul de recunoaștere a vinovăției	231
	§1. Titularii, obiectul și limitele acordului de recunoaștere a vinovăției.....	231
	§2. Condițiile, forma și conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției	232
	§3. Sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției.....	234
	Secțiunea a 2-a. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice	236
	§1. Clasificarea persoanelor juridice care nu răspund penal	237
	1.1. Statul ca persoană juridică.....	237
	1.2. Autoritățile publice și instituțiile publice care desfășoară o activitate ce nu poate face obiectul domeniului privat	238
	§2. Infracțiunile care pot fi săvârșite de o persoană juridică	239

§3. Persoanele fizice care pot angaja persoana juridică	239
§4. Elementul material al infracțiunii comise de persoana juridică	240
§5. Elementul subiectiv al persoanei juridice.....	241
§6. Sancțiunile aplicabile persoanei juridice.....	242
§7. Aspecte procedurale	245
§8. Măsurile preventive.....	246
§9. Procedura de informare	248
Secțiunea a 3-a. Procedura în cauzele cu infractori minori.....	248
§1. Urmărirea penală în cauzele cu infractori minori.....	249
§2. Persoane chemate la organul de urmărire penală	250
§3. Reținerea și arestarea infractorilor minori.....	251
§4. Procedeele tactice de ascultare a minorilor	252
Secțiunea a 4-a. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare.....	254
§1. Constatarea dispariției dosarului sau înscrisului	254
§2. Înlocuirea înscrisului	255
§3. Reconstituirea înscrisului sau dosarului	255
Secțiunea a 5-a. Modificarea actelor procedurale. Îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite	256
§1. Modificări în actele procedurale	256
§2. Îndreptarea erorilor materiale.....	256
§3. Înlăturarea unor omisiuni vădite	257
Partea a II-a. Formulare și modele.....	259
Capitolul I. Sesizarea organelor judiciare.....	261
Model nr. 1 – Proces-verbal de consemnare a plângerii orale.....	261
Model nr. 2 – Proces-verbal de consemnare a denunțului oral.....	262
Model nr. 3 – Procură specială pentru depunerea plângerii de către altă persoană decât victima infracțiunii.....	262
Capitolul II. Competența organelor judiciare.....	263
Secțiunea 1. Declinarea competenței	263
Model nr. 1 – Ordonanță de declinare a competenței.....	263

Secțiunea a 2-a. Abținerea sau recuzarea persoanei care efectuează urmărirea penală	265
Model nr. 2 – Ordonanță de soluționare a abținerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală.....	265
Model nr. 3 – Ordonanță de soluționare a abținerii sau recuzării procurorului	267
Capitolul III. Administrarea probelor.....	270
Secțiunea 1. Solicitarea de administrare probe	270
Model nr. 1 – Ordonanță de admitere a solicitării de administrare probe	270
Model nr. 2 – Ordonanță de respingere a solicitării de administrare probe	271
Secțiunea a 2-a. Audierea persoanelor.....	273
Model nr. 3 – Declarație de suspect/inculpat	273
Model nr. 4 – Proces-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect.....	275
Model nr. 5 – Proces-verbal de aducere la cunoștință a calității de inculpat și de comunicare a punerii în mișcare a acțiunii penale	276
Model nr. 6 – Declarație suspect/inculpat persoană juridică	278
Model nr. 7 – Proces-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect pentru persoana juridică	280
Model nr. 8 – Proces-verbal de aducere la cunoștință a calității de inculpat și de comunicare a punerii în mișcare a acțiunii penale pentru persoana juridică	282
Model nr. 9 – Proces-verbal de aducere la cunoștință suspectului/inculpatului a dreptului la apărare și a dreptului la un interpret (traducător).....	284
Model nr. 10 – Ordonanță de desemnare a interpretului.....	286
Model nr. 11 – Ordonanță de stabilire a onorariului interpretului	287
Model nr. 12 – Declarație de persoană vătămată/parte civilă/parte responsabilă civilmente	288
Model nr. 13 – Declarație de martor	290
Model nr. 14 – Referat cu propunere de audiere anticipată a unui martor	292
Model nr. 15 – Adresă prin care se solicită încuviințarea ascultării ca martori a unor persoane obligate să păstreze secretul profesional.....	294

Respe	Secțiunea a 3-a. Măsurile de protecție	295
	Model nr. 16 – Ordonanță de dispunere a măsurilor de protecție față de persoana vătămată/parte civilă	295
	Model nr. 17 – Ordonanță de încetare a măsurilor de protecție față de persoana vătămată/parte civilă	297
	Model nr. 18 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție față de persoana vătămată/parte civilă	299
	Model nr. 19 – Ordonanță de dispunere a măsurilor de protecție față de investigatorul sub acoperire, colaboratorul, informatorul, precum și membrii de familie ai acestora sau alte persoane	300
	Model nr. 20 – Ordonanță de dispunere a măsurilor de protecție a expertului	301
	Model nr. 21 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție a expertului	304
	Model nr. 22 – Ordonanță privind acordarea statutului de martor amenințat și aplicarea măsurilor de protecție	305
	Model nr. 23 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție a martorului amenințat	308
	Model nr. 24 – Ordonanță privind retragerea statutului de martor amenințat și încetarea aplicării măsurilor de protecție	309
	Model nr. 25 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție pentru retragerea statutului de martor amenințat și încetarea aplicării măsurilor de protecție	311
	Model nr. 26 – Referat de sesizare a judecătorului de cameră preliminară în vederea dispunerii măsurilor de protecție a martorului amenințat, în cursul procedurii de cameră preliminară	312
	Model nr. 27 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție a martorului amenințat, în cursul procedurii de cameră preliminară	314
	Model nr. 28 – Referat de sesizare a instanței în vederea dispunerii măsurilor de protecție a martorului amenințat, în cursul judecății	315

Model nr. 29 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție a martorului amenințat, în cursul judecății	317
Model nr. 30 – Ordonanță de acordare a statutului de martor vulnerabil și de aplicare a măsurilor de protecție	318
Model nr. 31 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție a martorului vulnerabil	320
Model nr. 32 – Referat de sesizare a judecătorului de cameră preliminară în vederea dispunerii măsurilor de protecție a martorului vulnerabil, în cursul procedurii de cameră preliminară	321
Model nr. 33 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție a martorului vulnerabil, în cursul procedurii de cameră preliminară	323
Model nr. 34 – Referat de sesizare a instanței în vederea dispunerii măsurilor de protecție a martorului vulnerabil, în cursul judecății	324
Model nr. 35 – Adresă către autoritatea desemnată cu punerea în executare a măsurilor de protecție a martorului vulnerabil, în cursul judecății	326
Secțiunea a 4-a. Confruntarea	327
Model nr. 36 – Proces-verbal de confruntare	327
Secțiunea a 5-a. Identificarea persoanelor, a obiectelor, vocilor, sunetelor sau a altor elemente ce fac obiectul percepției senzoriale	329
Model nr. 37 – Ordonanță de dispunere a identificării persoanelor	329
Model nr. 38 – Ordonanță de dispunere a identificării obiectelor	330
Model nr. 39 – Ordonanța de dispunere a identificării vocilor, sunetelor sau a altor elemente ce fac obiectul percepției senzoriale	332
Model nr. 40 – Proces-verbal de identificare a persoanelor din cadrul unui grup	333
Model nr. 41 – Proces-verbal de identificare a persoanelor din planșe fotografice	335

Model nr. 42 – Proces-verbal de identificare a obiectelor ...	336
Model nr. 43 – Proces-verbal de identificare a vocilor, sunetelor sau a altor elemente ce fac obiectul percepției senzoriale	337
Secțiunea a 6-a. Supravegherea tehnică	339
Model nr. 44 – Referat cu propunere de emitere a mandatului de supraveghere tehnică constând în interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță/supravegherea video, audio sau prin fotografiere	339
Model nr. 45 – Adresă către autoritatea desemnată cu punere în executare a supravegherii tehnice	341
Model nr. 46 – Ordonanță cu titlu provizoriu prin care se autorizează măsura de supraveghere tehnică	341
Model nr. 47 – Referat cu propunere de confirmare a măsurii de supraveghere tehnică dispusă de procuror - varianta 1	343
Model nr. 48 – Referat cu propunere de confirmare a măsurii de supraveghere tehnică dispusă de procuror - varianta 2	345
Model nr. 49 – Proces-verbal de redare rezumativă a activităților de supraveghere tehnică	347
Model nr. 50 – Adresă de înaintare către instanță a referatului cu propunere de confirmare a măsurii de supraveghere tehnică dispusă de procuror	348
Model nr. 51 – Ordonanță de încetare a măsurii de supraveghere tehnică	349
Model nr. 52 – Adresă prin care judecătorul care a emis mandatul de supraveghere tehnică este informat despre încetarea măsurii	350
Model nr. 53 – Referat cu propunerea de prelungire a mandatului de supraveghere tehnică - varianta 1	350
Model nr. 54 – Referat cu propunerea de prelungire a mandatului de supraveghere tehnică - varianta 2	352
Secțiunea a 7-a. Alte metode speciale de cercetare	354
Model nr. 55 – Referat cu propunere de emitere a mandatului de reținere, predare și percheziționare a trimiterilor poștale - varianta 1	354

Model nr. 56 – Referat cu propunere de emitere a mandatului de reținere, predare și percheziționare a trimiterilor poștale - varianta 2	355
Model nr. 57 – Ordonanță cu titlu provizoriu prin care se autorizează reținerea, predarea și percheziționare a trimiterilor poștale - varianta 1	357
Model nr. 58 – Ordonanță cu titlu provizoriu prin care se autorizează reținerea, predarea și percheziționare a trimiterilor poștale - varianta 2	359
Model nr. 59 – Ordonanță pentru folosirea în cauză a unui investigator sub acoperire	360
Model nr. 60 – Ordonanță prin care se dispune participarea autorizată la anumite activități	361
Model nr. 61 – Proces-verbal de punere în executare a măsurilor de participare autorizată la anumite activități	363
Model nr. 62 – Ordonanță de autorizare a livrării supravegheate	364
Model nr. 63 – Adresă de înaintare către instanță a referatului cu propunere de a dispune obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului	367
Model nr. 64 – Referat pentru obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, și reținute de către aceștia	368
Model nr. 65 – Ordonanță pentru obținerea datelor generate sau prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, altele decât conținutul comunicațiilor, și reținute de către aceștia	369
Model nr. 66 – Ordonanță pentru obținerea de date privind situația financiară a unei persoane	371
Model nr. 67 – Ordonanță de dispunere a conservării datelor informatice	372

Secțiunea a 8-a. Percheziția și ridicarea de obiecte și înscrisuri.....	374
Model nr. 68 – Referat pentru solicitarea încuviințării percheziției	374
Model nr. 69 – Referat cu propunere de efectuare a unei percheziții domiciliare	375
Model nr. 70 – Proces-verbal de înmânare a mandatului de percheziție și de încunoștințare a persoanelor că au dreptul ca la efectuarea percheziției să participe un avocat	377
Model nr. 71 – Proces-verbal de efectuare a percheziției domiciliare.....	378
Model nr. 72 – Proces-verbal de efectuare a percheziției imobiliare	380
Model nr. 73 – Referat pentru încuviințarea percheziției informatice	381
Model nr. 74 – Referat cu propunere de efectuare a unei percheziții în mediu informatic	383
Model nr. 75 – Ordonanță de efectuare a unei percheziții corporale.....	384
Model nr. 76 – Proces-verbal de efectuare a percheziției corporale.....	385
Model nr. 77 – Ordonanță de efectuare a unei percheziții auto	386
Model nr. 78 – Proces-verbal de efectuare a percheziției auto	387
Model nr. 79 – Ordonanță de predare a obiectelor, înscrisurilor.....	388
Model nr. 80 – Ordonanță de dispunere a ridicării silite de obiecte și înscrisuri	389
Secțiunea a 9-a. Expertiza și constatarea tehnico-științifică.....	391
Model nr. 81 – Ordonanță de dispunere a efectuării expertizei	391
Model nr. 82 – Ordonanță de dispunere a efectuării unui supliment de expertiză.....	392
Model nr. 83 – Ordonanță de dispunere a efectuării unei noi expertize	394
Model nr. 84 – Ordonanța de efectuare a constatării	396
Model nr. 85 – Ordonanță de dispunere a expertizei medico-legale psihiatrice.....	397

Model nr. 86 – Referat pentru încuviințarea internării nevoluntare în vederea efectuării expertizei psihiatrice	399
Model nr. 87 – Ordonanță de dispunere a efectuării examinării fizice	400
Model nr. 88 – Referat având ca obiect cererea de încuviințare a examinării fizice.....	402
Model nr. 89 – Adresă de transmitere a documentelor în vederea validării examinării fizice	403
Model nr. 90 – Adresă pentru încuviințarea efectuării examinării fizice a persoanei/suspectului/inculpatului	404
Model nr. 91 – Proces-verbal de consemnare a activităților desfășurate cu ocazia examinării fizice	404
Model nr. 92 – Proces-verbal de consemnare a probelor de scris.....	405
Secțiunea a 10-a. Cercetarea la fața locului și reconstituirea	406
Model nr. 93 – Proces-verbal de cercetare la fața locului - varianta 1	406
Model nr. 94 – Proces-verbal de cercetare la fața locului - varianta 2	408
Model nr. 95 – Proces-verbal de constatare a infracțiunii flagrante.....	410
Model nr. 96 – Proces-verbal de constatare a infracțiunii flagrante (infracțiuni la regimul circulației rutiere)	411
Model nr. 97 – Proces-verbal de reconstituire	413
Secțiunea a 11-a. Comisia rogatorie și delegarea.....	415
Model nr. 98 – Ordonanță de dispunere a comisiei rogatorii	415
Model nr. 99 – Ordonanța de delegare a efectuării unui act de procedură	416
Capitolul IV. Măsurile preventive și alte măsuri procesuale.....	417
Secțiunea 1. Măsurile preventive.....	417
Model nr. 1 – Ordonanță de reținere	417
Model nr. 2 – Proces-verbal de înștiințare a familiei despre reținere	419
Model nr. 3 – Adresă către autoritatea desemnată cu punere în executare a măsurii reținerii.....	420
Model nr. 4 – Ordonanță de dispunere a controlului judiciar.....	421

Model nr. 5 – Adresă către autoritatea desemnată cu punere în executare a măsurii controlului judiciar.....	425
Model nr. 6 – Referat cu propunere de înlocuire a controlului judiciar cu arestul la domiciliu sau cu arestarea preventivă	426
Model nr. 7 – Ordonanță de dispunere a controlului judiciar pe cauțiune	427
Model nr. 8 – Adresă pentru organele de executare a măsurii controlului judiciar pe cauțiune	432
Model nr. 9 – Referat cu propunere de luare a măsurii arestului la domiciliu	433
Model nr. 10 – Adresă de înaintare către instanță a referatului cu propunere de luare a măsurii arestului la domiciliu	435
Model nr. 11 – Referat cu propunere de prelungire a măsurii preventive a arestului la domiciliu	436
Model nr. 12 – Adresă înaintare a dosarului penal către instanță.....	438
Model nr. 13 – Referat cu propunere de arestare preventivă	438
Model nr. 14 – Adresă înaintare a dosarului penal către instanță.....	441
Model nr. 15 – Referat cu propunere de prelungire a arestării preventive	441
Model nr. 16 – Adresă înaintare a dosarului penal către instanță.....	444
Model nr. 17 – Ordonanță de punere în libertate	444
Model nr. 18 – Ordonanță de înlocuire a măsurii preventive	445
Secțiunea a 2-a. Măsurile de siguranță cu caracter medical....	446
Model nr. 19 – Referat cu propunere de luarea a măsurii provizorii a obligării la tratament medical.....	446
Model nr. 20 – Referat având ca obiect sesizarea de luare a măsurii internării medicale provizorii.....	448
Model nr. 21 – Referat având ca obiect sesizarea pentru efectuarea expertizei medico-legale psihiatrice.....	449
Secțiunea a 3-a. Măsurile asigurătorii.....	451
Model nr. 22 – Ordonanță de luare a măsurilor asigurătorii.....	451

Model nr. 23 – Proces-verbal de aplicare a sechestrului asigurător.....	452
Model nr. 24 – Referat având ca obiect sesizarea, în cursul urmăririi penale, a judecătorului de drepturi și libertăți pentru valorificarea bunurilor mobile sechestrate	454
Capitolul V. Citarea și asistența juridică.....	456
Secțiunea 1. Citarea	456
Model nr. 1 – Formular citație inculpat/suspect/parte/ persoană vătămată	456
Model nr. 2 – Dovada de primire a citației	457
Model nr. 3 – Înștiințare privind afișarea citației	459
Model nr. 4 – Proces-verbal de predare a citației.....	460
Model nr. 5 – Citație martor.....	462
Model nr. 6 – Formular mandat de aducere	463
Model nr. 7 – Adresă pentru autoritatea de punere în executare a mandatului de aducere	464
Model nr. 8 – Referat având ca obiect cererea motivată de pătrundere fără consimțământ într-un domiciliu sau sediu pentru executarea mandatului de aducere	465
Model nr. 9 – Adresă barou pentru desemnarea unui apărător din oficiu	466
Model nr. 10 – Adresă către Baroul de avocați pentru înștiințarea apărătorului de efectuarea unor acte de urmărire penală	467
Model nr. 11 – Adresă către biroul local de expertize judiciare tehnice și contabile de pe lângă Tribunalul	468
Secțiunea a 2-a. Amenda judiciară.....	469
Model nr. 12 – Ordonanță de aplicare a amenzii judiciare	469
Capitolul VI. Urmărirea penală	472
Secțiunea 1. Începerea și continuarea urmăririi penale.....	472
Model nr. 1 – Ordonanță de începere a urmăririi penale.....	472
Model nr. 2 – Ordonanță de continuare a urmăririi penale	473
Model nr. 3 – Ordonanță de punere în mișcare a acțiunii penale.....	474
Model nr. 4 – Fișă de cercetare penală	476
Model nr. 5 – Plan de cercetare penală	477

Secțiunea a 2-a. Extinderea urmăririi penale și schimbarea încadrării juridice	478
Model nr. 6 – Ordonanță de extindere a urmăririi penale <i>in rem</i> pentru altă faptă care constituie o nouă infracțiune.....	478
Model nr. 7 – Ordonanță de extindere a urmăririi penale <i>in rem</i> pentru altă faptă, care constituie act material al aceleiași infracțiuni (fără schimbarea încadrării juridice).....	479
Model nr. 8 – Ordonanță de extindere a urmăririi penale <i>in rem</i> pentru altă faptă, care constituie act material al aceleiași infracțiuni (cu schimbarea încadrării juridice)	481
Model nr. 9 – Ordonanță de extindere a urmăririi penale care se efectuează <i>in personam</i> , pentru altă faptă comisă de suspect, care constituie o nouă infracțiune	482
Model nr. 10 – Ordonanță de extindere a urmăririi penale care se efectuează <i>in personam</i> , pentru altă faptă, cu privire la care nu există indicii că a fost comisă de suspect și care constituie o nouă infracțiune.....	484
Model nr. 11 – Ordonanță de extindere a urmăririi penale <i>in personam</i> pentru altă faptă, care constituie act material al aceleiași infracțiuni (fără schimbarea încadrării juridice).....	485
Model nr. 12 – Ordonanță de extindere a urmăririi penale <i>in personam</i> pentru altă faptă, care constituie act material al aceleiași infracțiuni (cu schimbarea încadrării juridice).....	487
Model nr. 13 – Ordonanță de extindere a urmăririi penale față de o altă persoană.....	488
Model nr. 14 – Ordonanță de schimbare a încadrării juridice – urmărire <i>in rem</i>	489
Model nr. 15 – Ordonanță de schimbare a încadrării juridice – urmărire <i>in personam</i>	490
Model nr. 16 – Ordonanță de suspendare a urmăririi penale când suspectul/inculpatul suferă de o boală gravă.....	492
Model nr. 17 – Ordonanță de suspendare a urmăririi penale când există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale.....	493
Model nr. 18 – Ordonanță de suspendare a urmăririi penale pe durata medierii.....	494

Secțiunea a 3-a. Clasarea cauzei	497
Model nr. 19 – Ordonanță de clasare după examinarea sesizării pentru, lipsa condițiilor de fond și/sau formă ale acesteia	497
Model nr. 20 – Ordonanță de clasare după examinarea sesizării și existența unuia dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) C.proc.pen.	499
Model nr. 21 – Ordonanță de clasare după începerea urmăririi penale	501
Model nr. 22 – Adresă către administrația locului de deținere pentru comunicarea clasării și încetarea de drept a măsurilor preventive	503
Model nr. 23 – Ordonanță de clasare și sesizare a judecătorului de cameră preliminară	504
Model nr. 24 – Adresă de comunicare a ordonanței de clasare - varianta 1	506
Model nr. 25 – Adresă de comunicare a ordonanței de clasare - varianta 2	507
Model nr. 26 – Ordonanță de restituire a dosarului organului de cercetare penală	507
Model nr. 27 – Adresă ordonanță de restituire.....	509
Secțiunea a 4-a. Renunțarea la urmărirea penală	510
Model nr. 28 – Ordonanță de renunțare la urmărirea penală după începerea urmăririi penale când autorul faptei nu este cunoscut.....	510
Model nr. 29 – Ordonanță de renunțare la urmărirea penală după începerea urmăririi penale	511
Model nr. 30 – Ordonanță de renunțare la urmărirea penală și sesizare a judecătorului de cameră preliminară	514
Model nr. 31 – Adresă comunicare ordonanță de renunțare la urmărire penală.....	518
Model nr. 32 – Ordonanță de restituire pentru completarea urmăririi penale	518
Model nr. 33 – Ordonanță de restituire pentru refacerea actelor de urmărire penală	520
Secțiunea a 5-a. Delegarea.....	522
Model nr. 34 – Ordonanță de delegare a efectuării unor acte de urmărire penală.....	522

Model nr. 35 – Formular rechizitoriu.....	523
Model nr. 36 – Adresă către instanță în vederea efectuării procedurii în camera preliminară și a judecării cauzei	537
Model nr. 37 – Ordonanța procurorului de caz de reluare a urmăririi penale (cu efectuarea urmăririi de către procuror sau cu trimiterea cauzei la organul de cercetare penală).....	538
Model nr. 38 – Ordonanță a conducătorului parchetului de reluare a urmăririi penale când restituirea s-a dispus doar pentru refacerea actului de sesizare.....	540
Model nr. 39 – Ordonanță de reluare a urmăririi penale după suspendare	541
Model nr. 40 – Ordonanță de redeschidere a urmăririi penale, când se constată inexistența sau dispariția cazului pe care s-a întemeiat soluția de clasare	543
Model nr. 41 – Ordonanță de redeschidere a urmăririi penale, când se constată că suspectul sau inculpatul nu și-a îndeplinit cu rea-credință obligațiile stabilite.	545
Model nr. 42 – Referat cu propunere de încheiere a unui acord de recunoaștere a vinovăției.....	548
Model nr. 43 – Acord de recunoaștere a vinovăției	550
Model nr. 44 – Adresă înaintare a dosarului penal către instanță.....	552
Secțiunea a 6-a. Dispariția unui înscris (dosar) judiciar	553
Model nr. 45 – Proces-verbal de constatare a dispariției unui înscris (dosar) judiciar	553
Model nr. 46 – Ordonanță prin care se dispune înlocuirea unui înscris (dosar) judiciar dispărut	554
Model nr. 47 – Ordonanță prin care se dispune reconstituirea unui înscris (dosar) judiciar dispărut.....	555
Secțiunea a 7-a. Îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite	556
Model nr. 48 – Proces-verbal de îndreptare a erorii materiale	556
Model nr. 49 – Proces-verbal de înlăturare a omisiunii vădite.....	557
Bibliografie.....	559
Index alfabetic	561

Nota autorului

La elaborarea materialului au fost avute în vedere modificările și completările ulterioare publicării, aduse Codului penal și Codului de procedură penală cât și deciziile Curții Constituționale și al Înaltei Curți de Casație și Justiție până la 3 aprilie 2020.

Formularele și modelele prezentate sunt inspirate din practica judiciară a organelor de cercetare penală ale Poliției și Parchetului și reprezintă un punct de plecare pentru practicieni.

Cu siguranță, acestea pot fi îmbunătățite, modificate și adaptate specificului activității fiecărei unități de poliție și parchet. Se poate considera că *nu există un formular/model perfect* pentru întocmirea unui act, legea prevăzând doar elementele obligatorii pe care acestea trebuie să le cuprindă, precum și forma acestuia.

Capitolul I **Sesizarea organelor de urmărire penală,** **verificarea competenței și efectuarea** **urmăririi penale**

Secțiunea 1. Sesizarea organelor de urmărire penală

Pentru a putea începe și desfășura urmărirea penală, în toate cazurile, există o condiție *sine qua non*, de încunoștințare a organelor de urmărire penală, în condițiile prevăzute de lege, despre săvârșirea unei infracțiuni.

Sesizarea constituie punctul de plecare în desfășurarea activității de urmărire penală, fără aceasta urmărirea penală neputând începe.

Sesizarea organelor de urmărire penală este reglementată prin dispozițiile art. 288-294¹ C.proc.pen.

Modurile de sesizare prin care organele de urmărire penală iau cunoștință despre săvârșirea unei infracțiuni, potrivit art. 288 C.proc.pen., vor fi amintite în cele ce urmează.

§1. Modurile generale de sesizare

Modurile generale de sesizare sunt prevăzute de art. 288 alin. (1) C.proc.pen. și acestea sunt: plângerea, denunțul, actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege și sesizarea din oficiu.

1.1. Plângerea

Conform art. 289 alin. (1) C.proc.pen.: „*Plângerea* este încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune”.

Plângerea trebuie să cuprindă, conform art. 289 alin. (2) C.proc.pen., următoarele:

- nume, prenume, codul numeric personal, calitatea și domiciliul petiționarului (pentru persoane fizice);
- denumire, sediu, cod unic de înregistrare, codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar (pentru persoanele juridice);
- descrierea faptei care formează obiectul plângerii;
- indicarea făptuitorului, dacă este cunoscut;
- indicarea mijloacelor de probă, dacă sunt cunoscute;
- semnătura persoanei vătămate sau mandatarului.

Plângerea care nu îndeplinește condițiile de formă prevăzute de lege ori descrierea faptei este incompletă ori neclară se restituie pe cale administrativă petiționarului, cu indicarea elementelor care lipsesc [art. 294 alin. (2) C.proc.pen.].

În situația în care plângerea este restituită în forma inițială sau într-o altă formă, dar tot neinteligibilă, organul de urmărire penală poate dispune clasarea cauzei¹.

De asemenea, în cuprinsul plângerii se vor menționa pretențiile persoanei vătămate: identificarea autorului în situațiile cu AN, tragerea acestuia la răspundere penală, dacă se constituie parte civilă în procesul penal și valoarea despăgubirilor civile solicitate.

A. Plângerea se poate face:

- **personal** [art. 289 alin. (3) C.proc.pen.] – direct de cel care a fost vătămat prin infracțiune;
- **prin mandatar** [art. 289 alin. (3) C.proc.pen.] – persoană anume împuternicită de cel care a suferit o vătămare prin infracțiune. Mandatarul trebuie să prezinte un act special numit procură, care va rămâne atașată la plângere;
- **de către unul dintre soți pentru celălalt soț** [art. 289 alin. (7) C.proc.pen.] – persoana vătămată poate să declare că nu-și însușește plângerea;

¹ Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Serviciul de îndrumare și control – Sinteza problemelor de drept ridicate de procurori în material noilor coduri nr. 754/C/2014 (www.mpublic.ro).

- **de către copilul major pentru părinți** [art. 289 alin. (7) C.proc.pen.] – părinții pot să declare că nu-și însușesc plângerea;
- **de către reprezentantul legal** [părinte, tutore, curator – art. 289 alin. (8) C.proc.pen.] – pentru persoana lipsită de capacitate de exercițiu;
- **de către persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă** – cu încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă [art. 289 alin. (8) C.proc.pen.] – încuviințarea se materializează într-o declarație scrisă a acestora.

B. Plângerea se poate concretiza:

- **în formă scrisă** – trebuie semnată de persoana vătămată sau de mandatar [art. 289 alin. (4) C.proc.pen.];
- **în formă electronică** – trebuie să fie certificată prin semnătură electronică, în conformitate cu prevederile legale [art. 289 alin. (5) C.proc.pen.];
- **în formă orală** – se consemnează într-un proces-verbal de către organul care o primește [art. 289 alin. (6) C.proc.pen.].

Plângerea greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent [art. 289 alin. (9) C.proc.pen.].

Având în vedere statutul țării noastre de membru al Uniunii Europene și necesitatea apărării intereselor cetățenilor români, străini sau fără cetățenie, dar care domiciliază pe teritoriul României și care au fost victimele unor infracțiuni săvârșite împotriva lor pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor¹ a fost completat art. 289 cu alin. (10) care prevede: „În cazul în care plângerea este întocmită de către o persoană care locuiește pe teritoriul României, cetățean român, străin sau persoană fără cetățenie, prin care se sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat să primească plângerea și să o transmită organului competent din țara pe teritoriul căruia a fost comisă infracțiunea. Regulile privind cooperarea judiciară în materie penală se aplică în mod corespunzător” [art. 289 alin. (10) C.proc.pen.].

¹ M.Of. nr. 174 din 26 octombrie 2006.

Conform art. 290 alin. (1) C.proc.pen. – „*Denunțul* este încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni”.

Denunțul se deosebește de plângere prin aceea că persoana care-l introduce nu este vătămată prin săvârșirea infracțiunii.

Denunțul trebuie să conțină aceleași date ca și plângerea [art. 289 alin. (2) C.proc.pen.] și poate fi **denunț scris** când trebuie semnat de denunțător sau **denunț oral** când trebuie consemnat într-un proces-verbal de către organul în fața căruia a fost făcut [art. 290 alin. (2) raportat la art. 289 alin. (6) C.proc.pen.].

În situația în care denunțul este în formă scrisă, dar nesemnat de denunțător, acesta este primit ca o simplă informare în baza căreia organul de cercetare penală se poate sesiza din oficiu.

Denunțul se poate face numai personal [art. 290 alin. (2) teza I C.proc.pen.].

Dispozițiile art. 289 alin. (2), (4)-(6) și (8)-(10) C.proc.pen. se aplică în mod corespunzător.

1.3. Sesizarea făcută de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane

Orice persoană cu funcție de conducere în cadrul unei autorități a administrației publice sau în cadrul altor autorități publice, instituții publice ori al altor persoane juridice de drept public, precum și orice persoană cu atribuții de control, care, în exercitarea atribuțiilor lor, au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, sunt obligate să sesizeze de îndată organul de urmărire penală și să ia măsuri pentru ca urmele infracțiunii, corpurile delictive și orice alte mijloace de probă să nu dispară personal [art. 291 alin. (1) C.proc.pen.].

Orice persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu de interes public, care în exercitarea atribuțiilor sale a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, este

obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală [art. 291 alin. (2) C.proc.pen.].

1.4. Sesizarea din oficiu

Organele de cercetare penală pot lua cunoștință despre săvârșirea unor infracțiuni și pe alte căi decât prin plângere și denunț.

Căile prin care se realizează sesizarea din oficiu sunt numeroase, dintre acestea amintim:

- mass-media (scrisă sau vorbită);
- denunțuri anonime, scrise sau orale;
- activități specifice muncii de poliție: acțiuni, controale, constatarea unor infracțiuni în flagrant, descoperirea unor fapte noi în timpul cercetărilor ce se efectuează într-o cauză.

În astfel de situații, organele de poliție au datoria să întreprindă verificări pentru a stabili dacă cele sesizate sunt reale; în caz afirmativ, procedează la întocmirea unui proces-verbal, care se înregistrează la fel ca plângerea și denunțul.

La primirea unei plângeri sau a unui denunț pot apărea următoarele situații:

- persoana prezintă o plângere/denunț scris dinainte;
- plângerea/denunțul este primit prin poștă;
- persoana prezintă o plângere/denunț oral.

În aceste situații organul de poliție desfășoară următoarele activități:

- stabilește identitatea persoanei care a depus plângere/denunțul;
- verifică dacă aceasta are calitatea cerută de lege pentru a introduce plângerea. În cazul în care persoana nu are calitatea necesară, sesizarea se primește ca denunț, aplicându-se regulile acestuia;
- se înregistrează plângerea în registrul de evidență, după care o prezintă șefului pentru a o examina și repartiza spre soluționare;
- organul de poliție care a primit spre soluționare plângerea își verifică competența potrivit art. 58 alin. (1) C.proc.pen.;
- dacă îi revine competența de soluționare, acesta procedează la efectuarea actelor de urmărire penală, stabilește dacă fapta sesizată este sau nu infracțiune, face încadrarea juridică a acesteia, stabilește dacă există unul din cazurile care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale, cine este autorul și vinovăția acestuia;

Respect - dacă organul de cercetare penală constată că nu este competent să efectueze urmărirea penală, trimite de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent [art. 58 alin. (3) C.proc.pen.].

§2. Modurile speciale de sesizare

Modurile speciale de sesizare sunt prevăzute de art. 288 alin. (2) și (3) C.proc.pen. și acestea sunt:

- plângerea prealabilă a persoanei vătămate;
- sesizarea persoanei prevăzută de lege.

Necesitatea existenței unei sesizări speciale pentru ca organele de cercetare penală să fie sesizate în mod legal este prevăzută în mod expres pentru unele infracțiuni, în partea specială a Codului penal:

- „Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate” [de exemplu, art. 193, 196, 206, 208, art. 218 alin. (1) și (2), art. 219 alin. (1), art. 224, 225-227 C.pen. etc.];

- „Acțiunea penală se pune în mișcare numai la sesizarea comandantului” (de exemplu, art. 431 C.pen.).

În aceste cazuri, în lipsa actului de sesizare expres prevăzut de lege, organul de cercetare al poliției judiciare nu poate începe urmărirea penală chiar dacă printr-un alt mod de sesizare a luat cunoștință despre săvârșirea faptei penale respective [art. 16 alin. (1) lit. e) C.proc.pen.].

2.1. Plângerea prealabilă

Instituția plângerii prealabile se înscrie ca o excepție de la principiul oficialității și constă în posibilitatea oferită de lege persoanei vătămate de a decide dacă sesizează sau nu organele competente în vederea tragerii la răspundere a făptuitorului.

Declanșarea procesului penal a fost lăsată, în anumite cazuri, la aprecierea persoanei vătămate datorită gradului redus de pericol social pe care îl prezintă anumite infracțiuni (art. 193, 196 C.pen.) sau, deoarece în anumite situații desfășurarea procesului penal, prin publicitatea pe care ar genera-o, ar putea reînnoi suferințele

persoanei vătămate [art. 206, 208, art. 218 alin. (1)-(2), art. 219 alin. (1) C.pen.] sau ar da naștere la diferite conflicte între persoane care fac parte din aceeași familie sau același mediul social (art. 199, 231 C.pen.).

Plângerea prealabilă se poate face în formă scrisă sau orală, situație în care se consemnează într-un proces-verbal și trebuie să cuprindă toate datele prevăzute de art. 289 alin. (2) C.proc.pen.

2.1.1. Introducerea plângerii prealabile

Potrivit art. 157 alin. (1) C.pen.: „În cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată, lipsa acestei plângeri înlătură răspunderea penală”.

De regulă, plângerea prealabilă se introduce la organul competent, personal de către persoana vătămată, însă aceasta se poate introduce și prin reprezentantul legal pentru persoanele lipsite de capacitate de exercițiu sau cu încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă (părinte, tutore sau curator) pentru persoanele cu capacitate de exercițiu restrânsă [art. 289 alin. (8) C.proc.pen.].

În aceste situații, acțiunea penală se poate pune în mișcare și din oficiu [art. 157 alin. (4) C.pen.].

În cazul în care făptuitorul este persoana care reprezintă legal sau încuviințează actele persoanei vătămate, sesizarea organelor de urmărire penală se face din oficiu [art. 289 alin. (8) teza finală C.proc.pen.].

Dacă persoana vătămată a decedat sau în cazul persoanei juridice aceasta a fost lichidată, înainte de expirarea termenului prevăzut de lege pentru introducerea plângerii, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare din oficiu [art. 157 alin. (5) C.pen.].

De asemenea, plângerea prealabilă se poate face și prin mandatar, în baza unui mandat special care rămâne atașat plângerii [art. 289 alin. (3) C.proc.pen.].

În cazul în care prin aceeași infracțiune au fost vătămate mai multe persoane, este suficientă plângerea uneia pentru tragerea la răspundere penală și pentru faptele prin care s-au adus vătămări celor care nu au introdus plângerea prealabilă [art. 157 alin. (2) C.pen.].

Atunci când infracțiunea a fost săvârșită de mai mulți participanți și se face plângere numai cu privire la unul dintre ei,